A group of young women are seated in wheelchairs in a well-lit, arched hallway. The woman in the center, wearing a brown sweater and red pants, is looking towards the camera with a slight smile. Other women are visible in the background, some standing and talking. The scene is set in a room with high ceilings, chandeliers, and arched doorways. The overall atmosphere is social and inclusive.

Idejas jaunam un
piekļūstamam kultūras piedāvājumam
cilvēkiem ar invaliditāti

Lība Bērziņa

Par mani

- Mākslas vēstnese (mākslas terapeite, izglītotāja, dizainere)
- Vairāk kā 15 gadu pieredze iekļaušanas jomā, vides pieejamības eksperte
- LMA Dizains, neformālā izglītība
- Sadarbība ar organizācijām un [facebook.com/colorize.ngo](https://www.facebook.com/colorize.ngo) dibināšana

KĀPĒC DOMĀT PAR PIEEJAMĪBU?

A woman with long dark hair, wearing a black tank top and a red backpack, is seen from behind, sitting in a wheelchair. She is in an art gallery, looking at several framed artworks on a white wall. The gallery has a light-colored wooden floor with blue lines. To the left, there is a door with a large informational poster on it. The overall atmosphere is quiet and contemplative.

16% jeb katram 6. ir invaliditāte

The Medical Model of Disability

This is a diagram of the traditional Medical Model of Disability, which the Social Model was developed to challenge.

The Social Model of Disability

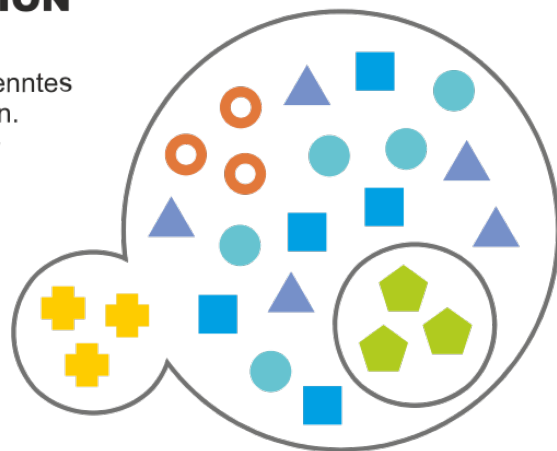
The Social Model of Disability states that the oppression and exclusion people with impairments face is caused by the way society is run and organised.

INTEGRATION

„Eingliedern“

Fügt vorher Getrenntes wieder zusammen.

Gemeinsam aber nebeneinander.

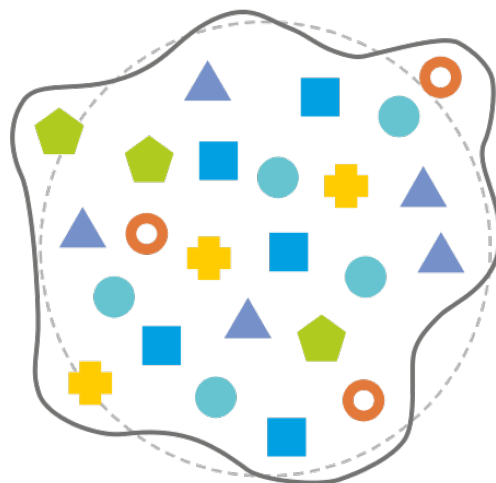

INKLUSION

„Einschließen“

Alle gemeinsam.

Die Struktur passt sich den individuellen Bedürfnissen an.

<https://www.fischbachtal-kreativ.org/index.php?id=86&events=88>

Šobrīd

- Dažādība
- Vienlīdzība
- Iekļaušana
- Pieejamība

ANO konvencija paredz, ka ikvienai
publiskai vietai jābūt pieejamai.
Darbinieki regulāri ir jāapmāca
saskarsmei ar cilvēkiem ar invaliditāti.

Katram cilvēkam ir tiesības brīvi
piedalīties sabiedrības kultūras dzīvē,
 baudīt mākslu un tās ieguvumus..

COLORIZE
Your Life

/Vispārējā cilvēktiesību deklarācija, 27.pants/

**PAR KO MĒS DOMĀJAM, KAD DOMĀJAM PAR
PIEEJAMĪBU?**

The 7 principles of Universal Design

From a product design perspective

- Cilvēki ar dažādu svaru
- Mazi bērni
- Īsi/gari cilvēki
- Cilvēki ar un bez invaliditātes
- Cilvēki ar dažādām uztverēm – audiālu, vairāk vizuālu utt.

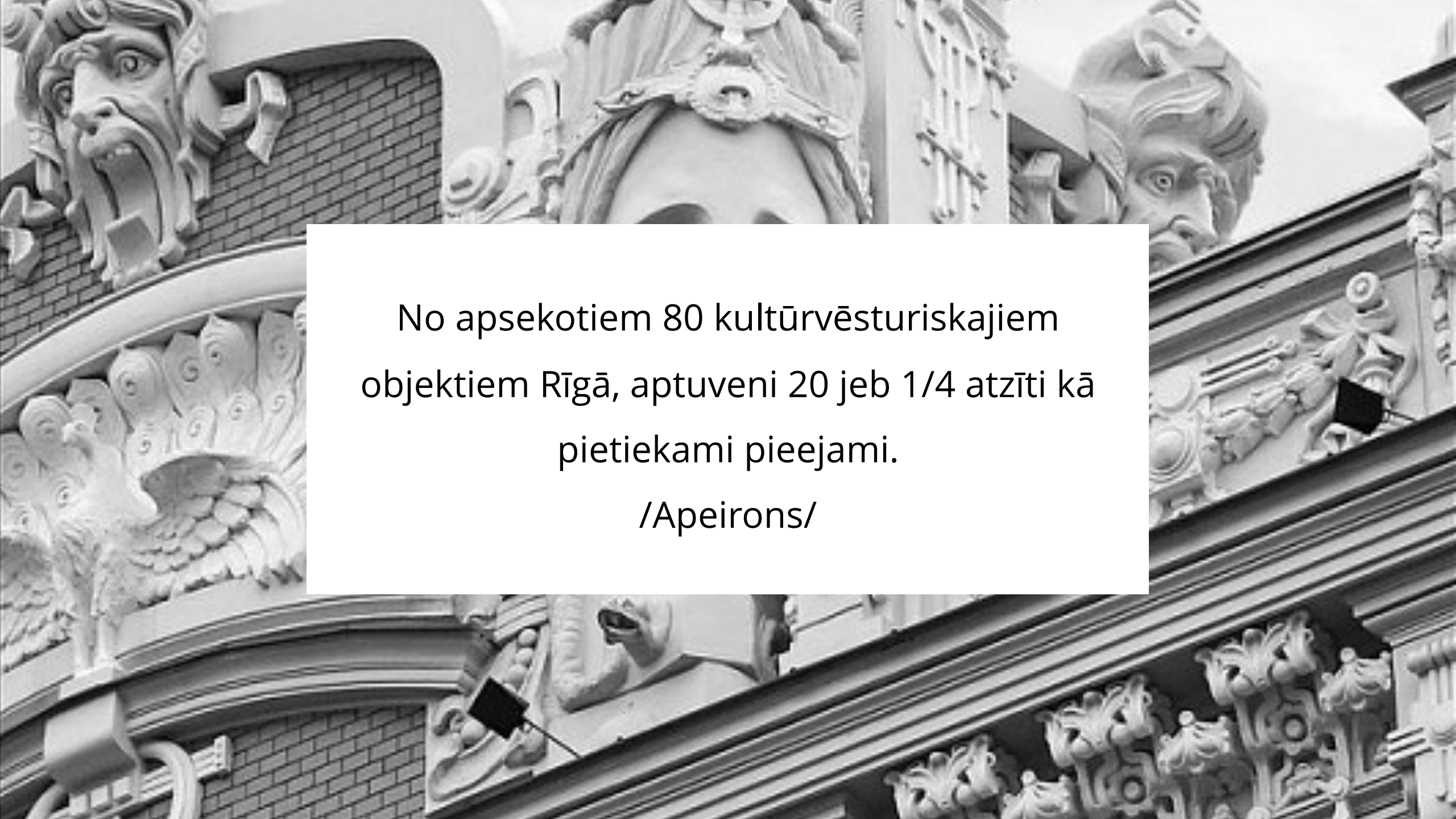
- Ērta lietošana ikvienam
- Daudzveidīga izmantošana
- Viegli izprotams pielietojums
- Viegli uztverama informācija
- Samazināta iespēja kļūdīties
- Minimāla fiziskā piepūle
- Kustībai un lietošanai atbilstošs izmērs un telpa

ESOŠĀ SITUĀCIJA

A person with long dark hair, wearing a black top and a red backpack, is seated in a wheelchair. They are positioned in the center of a gallery, looking at a series of framed artworks on a white wall. The artworks include a large central piece of a tree and several smaller pieces. Informational cards with QR codes are placed below the art. The floor is light wood with blue lines. A door is visible on the left.

No 44 apsekotajiem objektiem ap 50% bija
iesakāmi kā daļēji pieejami cilvēkiem ar
kustību traucējumiem

A black and white photograph of a highly ornate architectural facade, likely from a historical building in Riga. The facade is covered in intricate carvings and sculptures. On the left, there is a large, grotesque face with a wide, open mouth and a beard. In the center, there is a figure with a crown and a large, ornate headdress. On the right, there is another large, grotesque face with a wide, open mouth and a beard. The background shows a brick wall and a window with a decorative frame. The overall style is characteristic of the Art Nouveau or Jugendstil movement.

No apsekotiem 80 kultūrvēsturiskajiem
objektiem Rīgā, aptuveni 20 jeb 1/4 atzīti kā
pietiekami pieejami.

/Apeirons/

ATTIEKSME

Iekļaušana

Dizains

Dažādība

Vides pieejamība

Labbūtība

Lietotājs

Kā mēs visi jūtamies vidē?

Universālais
dizains

Informācijas
pieejamība

Vajadzības

Šķēršļu novēršana

Sociālas barjeras

Aizspriedumi, kauns, žēlums, izstumšana un pāraprūpe

Fiziskas barjeras

Tehniskas (pakāpieni, šauras ieejas, slidens grīdas segums) un dabiskās (ietves, lieli attālumi)

Komunikācijas barjeras

Braila raksta, norāžu, zīmju valodas tulku u.c. neesamība

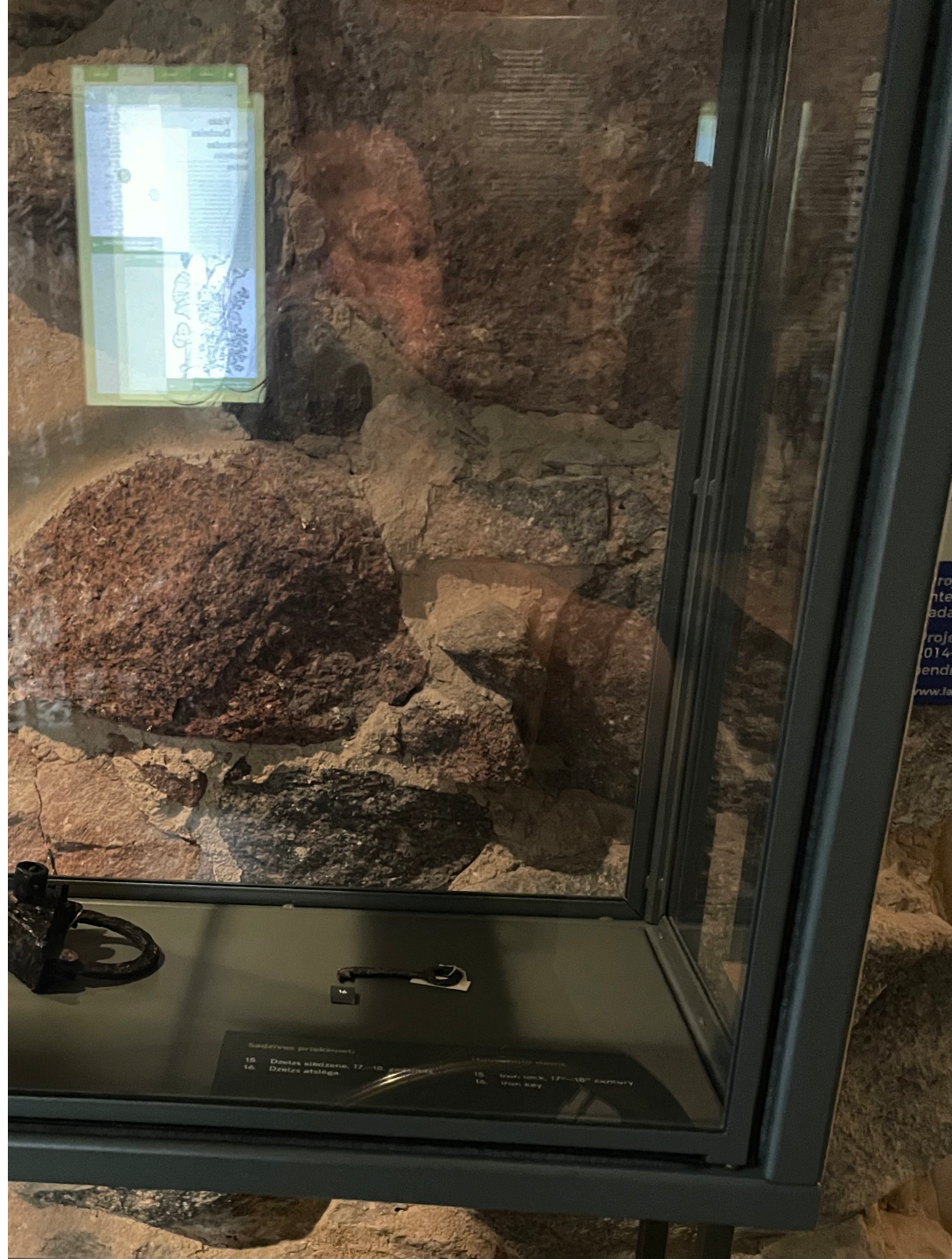
Institucionālas barjeras

Skaidras politikas un stratēģijas, zināšanu, prasmju, iekļaujoša dizaina trūkums

PIEMĒRI LATVIJĀ

Latvijā

Vairāk domā par pieejamību cilvēkiem ar kustību traucējumiem, bet aizmirst par redzes, dzirdes traucējumiem un īpaši par garīga rakstura traucējumiem.

Latvijā

Brūģis par daudz. Īpaši tādās vietās, kur to pavisam noteikti nevajag.

Norādes

Bieži trūkst kontrasti, pārāk abstraktas.

Patstāvības princips

Pieejams ir tad, ja iekļūt var patstāvīgi!

Nauda bija

Bieži naudas trūkums ir attaisnojums neveikt pielāgojumu, bet ir neskaitāmi piemēri, kas pierāda, ka trūkst tomēr izpratne.

Nauda bija 2

Bieži naudas trūkums ir attaisnojums neveikt pielāgojumu, bet ir neskaitāmi piemēri, kas pierāda, ka trūkst tomēr izpratne.

Bet!

Vienmēr ir kāds bet. :)

Pozitīvie piemēri

Vēsturiskas ēkas var un vajag pielāgot!

Pozitīvie piemēri

Universālā dizaina principu ievērošana vien dažos objektos.

Pozitīvie piemēri

Labierīcības kļūst pieejamākas - pietiekoši plašas, ar balstiem u.tml.

Pozitīvie piemēri

Radošums, veicot pielāgojumus.

RISINĀJUMI CITVIET

Kā allaž pastāstīšu kā ir ar vides pieejamību tur, kur esmu. Šoreiz Portugālē 🇵🇹

Re, spogulim nav jābūt augstam! Vai zemam. Tas var būt regulējams!

#universālaisdizains

Superīga lieta ir šīs norādes it VISUR, kur var būt rinda. Ka prioritāte: Cilvēkiem ar kustību trauc., vecākiem cilvēkiem, grūtniecēm un apmeklētājiem ar bērniem

Atendimento prioritário
DL n.º 58/2016, de 29 de agosto

Un kas tiešām svarīgi - tas strādā!
Kad jautāju, kā tas nākas, ka visi zina. Tika pieņemts tāds likums un cilvēki to ievēro
[#portugale](#)

Forši ir tas, ka ir informatīvas stāvvietas tuvāk ieejai, kas arī norāda dažādās grupas, kam tās paredzētas. Šādas bija arī Spānijā

Varbūt tas atvieglotu arī iespēju aizstāt novecojošo terminu "invalidu" stāvvietas, jo tās pamatā nav cilvēkiem ar invaliditāti, bet kustību ierobežojumiem

[#universālaisdizains](#)

📍 TEATRO DO BAIRRO ALTO

**Un bomba - pacēlājs,
kas ved uz skatuvi. Un
pielāgoto ģērbtuvi! 🤗**

Viena no māksliniecēm, kas pārvietoja
ratiņkrēslā, to iekļāva arī savā izrādē, kā
būtisku elementu

📍 CASA FERNANDO PESSOA

Portugālē esmu Erasmus+ praksē, lai iepazītu dizaina risinājumus pieejamības veicināšanai. Un laimīgā kārtā esmu organizācijā, kas veido šos risinājumus tieši kultūrā

Te redzamas iekštelpu vadlīnijas cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Gaidu, kad tās parādīsies kā norma arī Latvijā 😊

Taktīla informācija un Braila raksts muzejā ✓

📍 CASA FERNANDO PESSOA

Braila raksts

Dzimuma neitrālas tualetes teātri

TEATRO DO BAIRRO ALTO

Lupa veikalā, lai var izlasīt
maazos burtiņus 🤔

Les Pauls, SGs, Les Paul Juniors.

@myartistgr

audio
description

video with sign
language 🥰

📍 ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Sensorā karte

HARN MUSEUM OF ART

Sensory Map

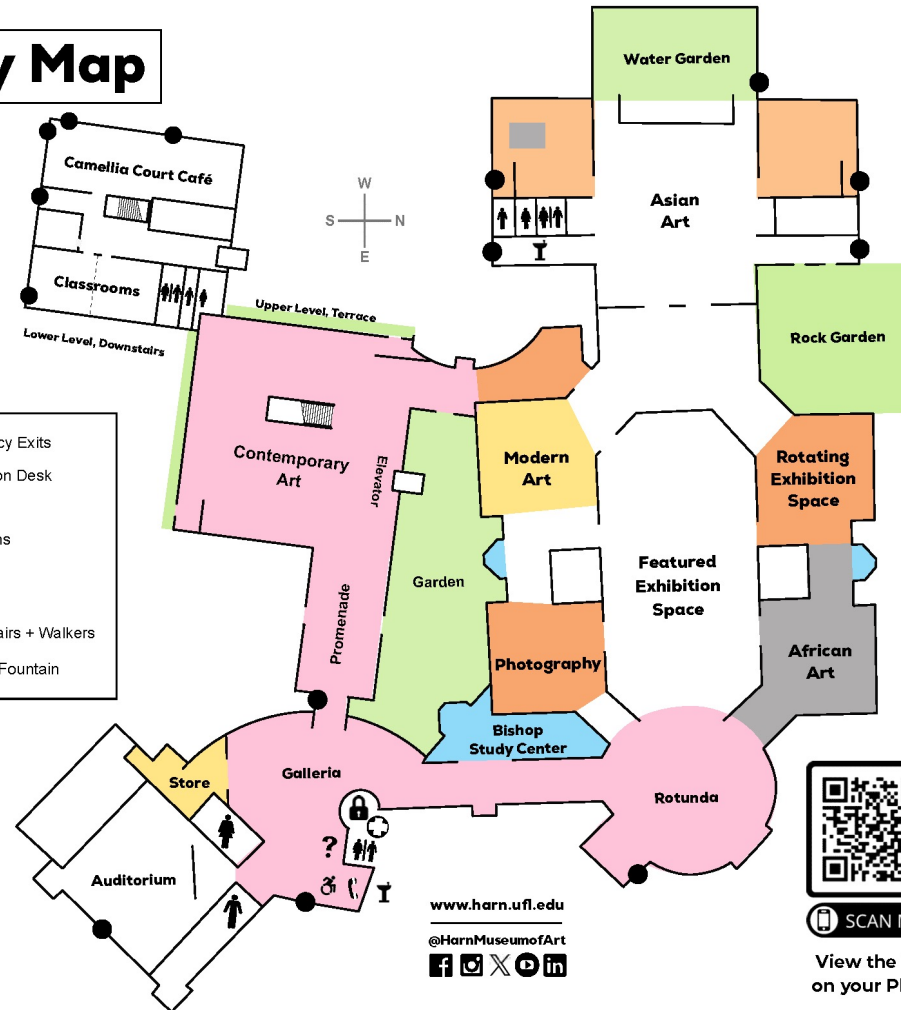
- Low Light Area**
- Bright Light Area**
- Quiet Area**
- Echo/Loud Area**
- Projected Video or Sound**
- Outdoor Area**

Need something to make your visit more accessible? Let us know at the Information Desk.

While You Are Here

Please don't touch the art.
 Scan the QR Code to access the map online.
 Selfies are great! Stop at one of our selfie spots.
 Say hi to a guard.
 Stop at a work that grabs you.
 Walk past the ones that don't.
 Pick favorites.
 Stay for a little while.
 Make a day of it.
 Browse the store.
 Take a break in the café.
 Sketch what you see (pencil only, its a thing).
 You don't have to think everything is beautiful.
 Bring your friends, family, first date.
 Talk to others about what you see.
 Bring ear buds to listen to music.
 View additional content online at <https://harn.stqry.app>

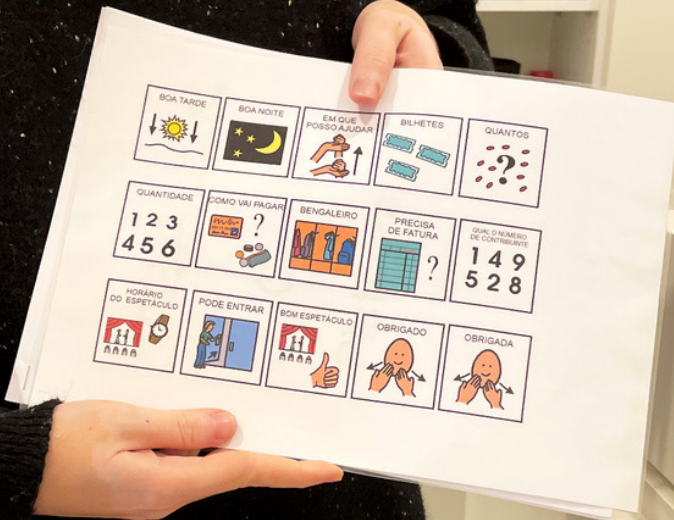
- Emergency Exits
- ? Information Desk
- 🔒 Security
- ♿ Restrooms
- 🏥 First Aid
- ☎ Phone
- ♿ Wheelchairs + Walkers
- 🚰 Drinking Fountain

SCAN ME

View the Map on your Phone

www.harn.ufl.edu
 @HarnMuseumofArt
 f i X o in

**Piktogrammas teātri
cilvēkiem ar uztveres
grūtībām 🙏**

📍 TEATRO DO BAIRRO ALTO

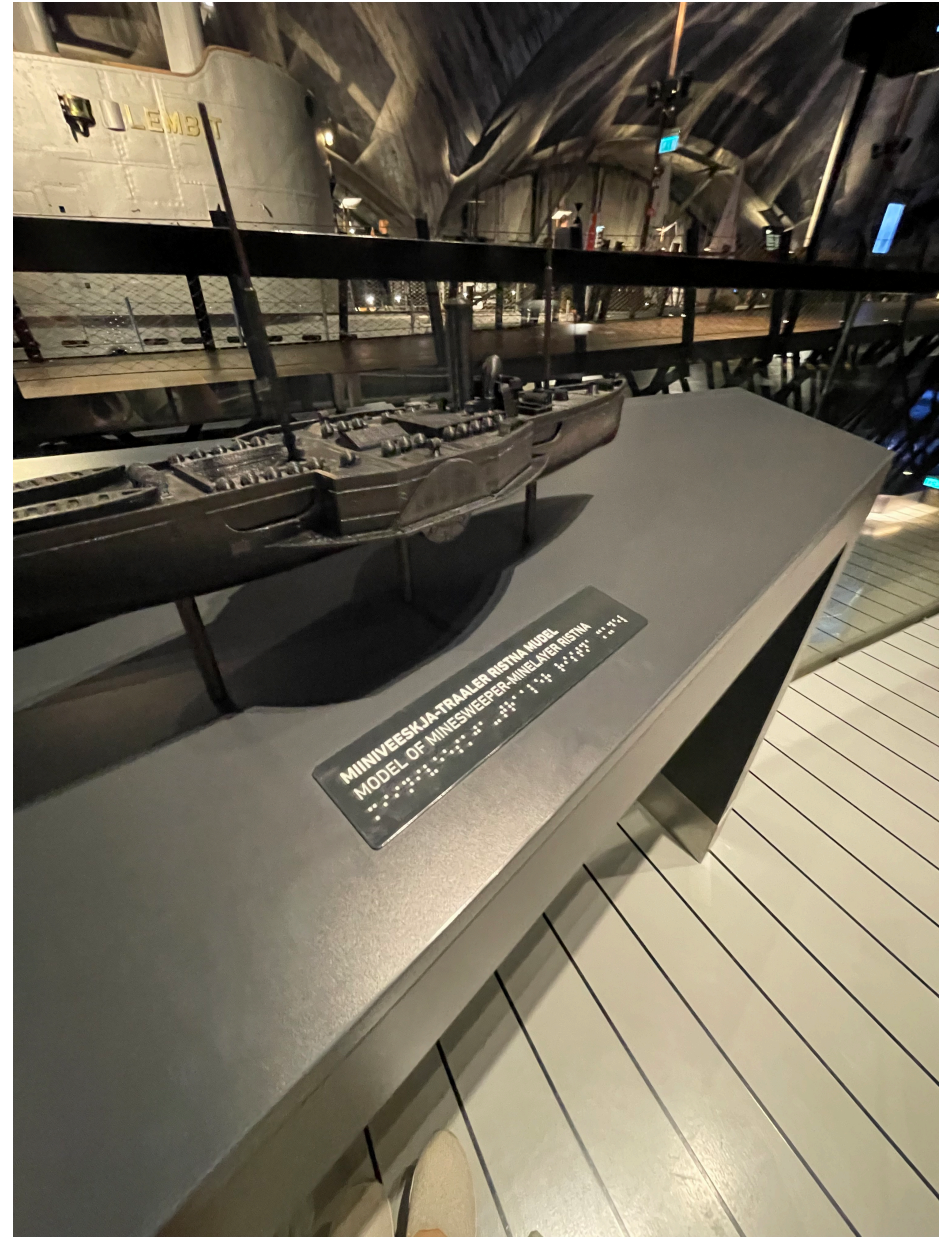
**Visur, kur redzēju
vismaz divus liftus bija
norāde, ka vienā var ar
suņiem, bet otrā nē**

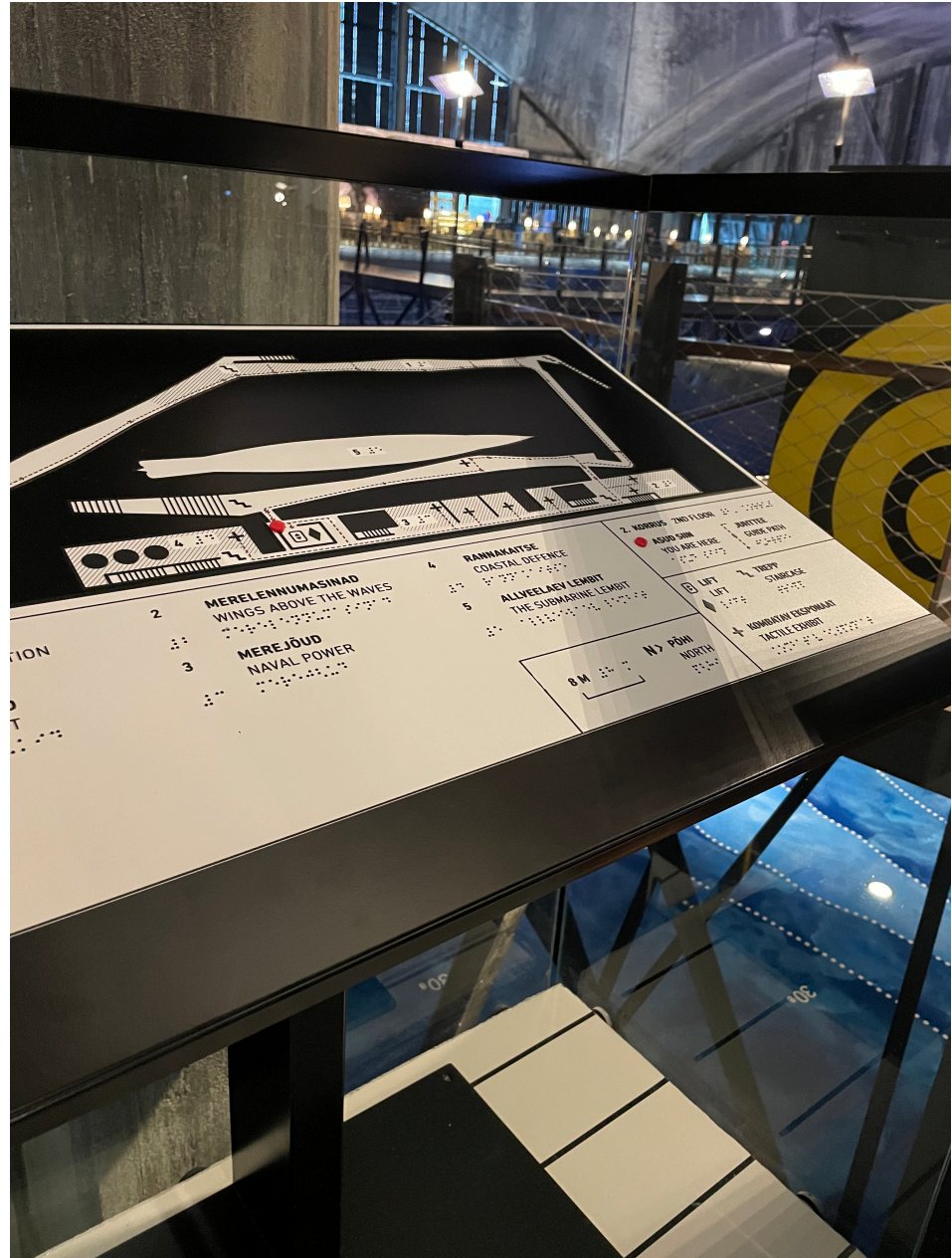

Tādējādi tiem, kam alerģijas vai
bail no suņiem var doties uz to,
kas nav paredzēts suņiem

**KAS VAJADZĪGS, LAI VIDES PIEEJAMĪBA
UZLABOTOS?**

The 7 principles of Universal Design

From a product design perspective

- Cilvēki ar dažādu svaru
- Mazi bērni
- Īsi/gari cilvēki
- Cilvēki ar un bez invaliditātes
- Cilvēki ar dažādām uztverēm – audiālu, vairāk vizuālu utt.

- Ērta lietošana ikvienam
- Daudzveidīga izmantošana
- Viegli izprotams pielietojums
- Viegli uztverama informācija
- Samazināta iespēja kļūdīties
- Minimāla fiziskā piepūle
- Kustībai un lietošanai atbilstošs izmērs un telpa

Pasaulē pieejamākā ēka

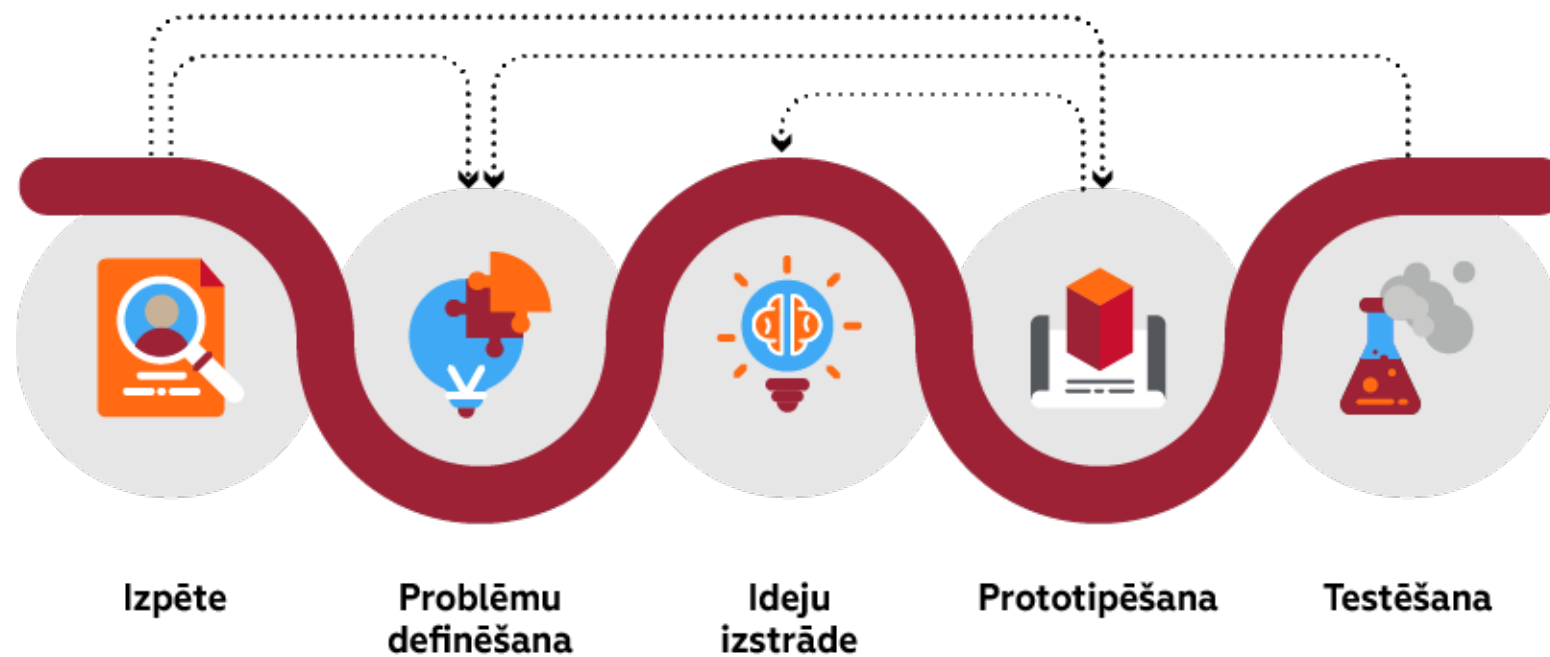
- Universālā dizaina principi
- Izmaksas nav lielākas!
- Jāmaina domāšana

https://handicap.dk/files/media/document/handicaporganisationernes_hus_uk_final-a.pdf

Dizaina domāšana

Mērķa grupas iesaiste!

<https://www.startdesign.lv/dizaina-domasana-ka-piecu-solu-process>

Konsultējieties!
Apmāciet darbiniekus!

Šķēršļu novēršana

Saskarsme!

Sociālas barjeras

Aizspriedumi, kauns,
žēlums, izstumšana
un pāraprūpe

Fiziskas barjeras

Tehniskas
(pakāpieni, šauras
ieejas, slidens grīdas
segums) un dabiskās
(ietves, lieli
attālumi)

Komunikācijas barjeras

Braila raksta,
norāžu, zīmju
valodas tulku u.c.
neesamība

Institucionālas barjeras

Skaidras politikas un
stratēģijas, zināšanu,
prasmju, iekļaujoša
dizaina trūkums

“Es ticu, ka Latvijā varētu
būt pieejamākā valsts
pasaulē, ja mēs sāktu pie
tā strādāt katrs un tūlīt.”

Lība Bērziņa

colorize.lv
berzina.liba@gmail.com

28649014

facebook.com/liba.berzina